

N I E U W S

GRONINGEN

MURMANSK

Stedenband

100 jaar Moermansk

Pagina 4

Groningse delegatie aanwezig bij viering 100-jarig bestaan van de stad Moermansk.

**Afscheid
Joyce Huisman**

Pagina 16

Na jarenlange inzet neemt Joyce Huisman afscheid van het bestuur. Een tijd vol herinneringen.

COLOFON

Redactie

Lilian Eeffing

Vormgeving

Bert Holtkamp

Verder werkten mee

Marjo van Dijken

Monique Havenga

Rudy Kapsenberg

Tjeerd de Graaf

Mariëtta de Waard

Stichting Stedenband Groningen-Moermansk

Harm Buitenplein 1
9723 ZR Groningen
Nederland

050 - 367 6168

www.groningenmoermansk.nl
stedenband.moermansk@groningen.nl

IBAN-nummer

NL 29 INGB 0002 8399 49

In dit nummer

Voorwoord van de voorzitter	3
100 jaar Moermansk: Gulfstream Festival	4
Kennismaking met Rusland: interview Linda Stol	6
Samenwerking, vriendschap en respect	8
Foto-impressie '100 jaar Moermansk' in Groningen	10
Praedinius Gymnasium: ter lering en vermaak	14
Een einde aan bijna twintig jaar avontuur met Moermansk	16
Een conferentie in Moermansk, de stad van de zwarte dagen	18

Voorwoord van de voorzitter

Marjo van Dijken

Lieve donateurs, ambassadeurs, vrienden en betrokkenen – in welke vorm of vanuit welke functie ook.

In deze Nieuwsbrief zult u mogelijk overvoerd worden met alle nieuws en ontwikkelingen betreffende onze Stedenband met Moermansk, maar ik beloof u: het is licht verteerbaar! Een terugblik mag niet ontbreken en geeft me bovendien een uitstekende gelegenheid om vooruitzichten te onderbouwen.

Het jaar 2016 heeft bovenal in het teken gestaan van de honderdste verjaardag van Moermansk en de activiteiten die Moermansk daaraan verbonden had. En wij weten nu ook: naast een sterk inhoudelijk programma zijn ze daar in de Poolcirkel uitstekend in staat een leuk feestje te bouwen! Vanuit ons hotel hadden we zicht op de voorbereidingsruimte van de optredende artiesten (tussen hun bussen, in de open lucht: benieuwd hoe ze dat bij slechter weer hadden opgelost ...). Maar kennelijk meer dan voldoende: schitterende optredens gezien en gehoord.

En dan natuurlijk 'onze' viering van hun verjaardag in het Treslinghuis op 26 november j.l. Hoe blij we waren met uw aanwezigheid en betrokkenheid! En met die van Peter den Oudsten, de burgemeester van onze stad, die bereid was de zaak te openen en onze vernieuwde website www.groningenmoermansk.nl te lanceren. Neem eens een kijkje! Van vele van u heb ik mogen horen dat opzet en invulling van de middag zeer op prijs werden gesteld – dat is fijn en wat je hoopt tijdens de organisatie van een

dergelijk evenement met een handjevol vrijwilligers en, uiteraard, onze Rudy. Die we bij dezen een goed herstel van zijn gebroken been wensen, en bestuurslid Astrid sterkte in de nasleep van haar borstkankeroperatie.

En dan Joyce, die na heel erg veel trouwe jaren als eerst gastouder en later als bestuurslid heeft aangegeven wat gas terug te willen nemen en afscheid van het bestuur. Jammer, heel erg jammer, maar ook heel erg begrijpelijk. Ons past grote dank!!

Ik wens u allen een tevredenstellend 2017 toe. Ik hoop dat u in staat zult zijn de lichtpuntjes te blijven zien, ook in donkere tijden. Ik wil graag herhalen wat ik in mijn slotwoord op 26 november zei: op ons rust de plicht om er samen het beste van te maken. Omdat we ons op één aardbol bevinden, en daarmee moeten we het doen – meer ruimte krijgen we niet. Dat dwingt tot onderling begrip en respect, tot relativeren van verschillen, niet tot uitvergroten. Tot samenwerking. Tot beheersing van korte lontjes en lange tenen!

Wie vrienden wil hebben, moet vriendelijk zijn.

100 jaar Moermansk: Gulfstream Festival

Lilian Eefting

In 2016 bestond de stad Moermansk 100 jaar. Moermansk heeft altijd een internationale rol gespeeld in Rusland: door de ijsvrije haven heeft het in beide wereldoorlogen een grote strategische rol gespeeld en kon het in vreedstijd uitgroeien tot een belangrijke uitvalsbasis voor de olie- en gasindustrie.

Moermansk zag door haar ligging in het verre noorden, ver van de belangrijkste binnenlandse infrastructuur, al snel in dat internationale banden in de Arctische regio cruciaal zouden zijn. Dat heeft geleid tot meerdere stedenbanden: vooral in de Arctische regio met steden in Zweden, Finland, Noorwegen en IJsland, maar ook met steden in de VS, Polen en Nederland: Groningen.

Kinderziekenhuis in Moermansk.

In het honderdste bestaansjaar van de stad heeft Moermansk in september 2016 een driedaags internationaal Gulfstream Festival georganiseerd, dat volledig in het teken stond van internationale samenwerking via de stedenbanden. Alle stedenbanden waren uitgenodigd en hoewel niet iedereen daarop inging, hadden de meeste een delegatie gestuurd. Ook Groningen was aanwezig, met meteen de grootste delegatie van allemaal: delegatieleider Linda Stol (hoofd economische zaken gemeente Groningen), bijna het voltallige Stedenbandbe-

Bij Nadjezda – vereniging voor en door ouders van kinderen met een beperking.

Bij Gymnasium No. 1, zusterschool van het Praedinius Gymnasium. Leerlingen beheren hier zelfstandig een schoolmuseum met typisch Russische gebruiksvoorwerpen.

stuur, plaatsvervangend consul-generaal te Sint-Petersburg Hugo Brouwer, en Geert Greving en Paul Logchies als economische 'poot'.

Het was een vol maar waardevol programma: kennismaking met de collega-stedenbanden (want wanneer zie je de andere stedenbanden van je zusterstad)

en voor het bestuur gelegenheid om in politiek onrustige tijden langs te gaan bij enkele van de eigen projecten: Gymnasium No. 1, het kinderziekenhuis en Nadjezda. De foto's vertellen het verhaal; het interview met Linda Stol en de speech van voorzitter Marjo van Dijken verschaffen inzicht.

Bij TV21, lokale zender in Moermansk waar Stedenbandvoorzitter Joeri Jerofejev, een bekende tv-journalist, werkzaam is.

Linda Stol, Marjo van Dijken, burgemeester Veller van Moermansk.

Kennismaking met Rusland

Interview Linda Stol

Mariëtta de Waard

Linda Stol was benoemd als delegatieleider naar Moermansk. Mariëtta de Waard, bestuurslid van de Stedenband, interviewt haar. Uiteraard gaat het gesprek over Linda's ervaringen en observaties als 'first-time visitor' tijdens de reis naar St. Petersburg en Moermansk in september 2016. Zij was daar, samen met de stedenband, als vertegenwoordiger van de gemeente, aangezien de burgemeester helaas andere verplichtingen had. Linda werkt in het dagelijks leven als teamleider economische zaken.

Linda: 'De reis naar Rusland was buitengewoon intensief maar ook heel verrijkend, en ik ben dankbaar dat ik het heb mogen meemaken!

Het allerbelangrijkste dat mij opviel, eigenlijk de rode draad die door het hele bezoek heen liep, was hoe 'geregisseerd' het allemaal was: hoe belangrijk de overheid is in Rusland en hoe formeel het er allemaal aan toegaat bij officiële gelegenheden, ontmoetingen, conferenties, enzovoort. Dit geldt natuurlijk voor meer landen buiten Nederland, maar voor Rusland wel heel in het bijzonder.

In Nederland faciliteert de overheid: de overheid reageert op vragen en anticipeert op behoeften vanuit het publiek. In Rusland is het anders: de overheid bepaalt veel meer en de mensen reageren daarop.'

Om te beginnen de eerste dag van het bezoek aan Moermansk, de 'economische dag' zoals Linda het noemt:

'Op de eerste (volle) dag van het bezoek, donderdag 8 september, was het programma van de delegatie van de gemeente – bestaand uit mijzelf, Geert Greving en Paul Logchies – anders dan dat van het Stedenbandbestuur.

Wij waren samen met Hugo Brouwer, plaatsvervangend consul-generaal en Katya Chausskaya, economisch medewerker van het Nederlands consulaat in Sint-Petersburg, al een dag eerder in Moermansk aangekomen. Op 8 september troffen wij toen de directie van de haven van Moermansk, mensen van de Kamer van Koophandel en diverse vertegenwoordigers van de lokale overheden.

Op de economische dag was de opstelling tijdens de vergadering echt apart. Er stonden twee tafels tegenover elkaar; ik zat aan de Nederlandse kant, de Russen aan de andere kant en de gespreksleider in het midden, en hij bepaalde wie er aan het woord kwam. Het was allemaal heel strak geregisseerd en formeel. Anderzijds was de dag zeker zinvol, omdat het ons de mogelijkheid bood om op het juiste niveau contacten te leggen. Zo kon Paul Logchies die (naast Geert Greving van Gasterra) aanwezig was als vertegenwoordiger van het Nederlandse bedrijfsleven, hier medewerking ophalen voor de realisatie van een windmolenpark.

Er waren op deze dag ook ontmoetingen met de directie van de haven en

een vertegenwoordiger van de visafslag, een vishandelaar. Ook deze gesprekken verliepen erg formeel. De Russen begonnen altijd met de – soms heel ver teruggaande – geschiedenis van hun bedrijf en noemden een heleboel cijfers. Maar de Nederlanders vroegen: "Waar zie jij de kansen voor jou als ondernemer?" Deze vraag overviel de Russische ondernemers!

Zo vroeg Hugo Brouwer aan de visboer: "Waarom krijg ik geen vis van jou?" Hij bedoelde dat er in St. Petersburg zeker wel kapitaalkrachtige klanten zijn die geïnteresseerd zijn in high-end vis en seafood. De Russische visboer had nog helemaal niet in die richting gedacht (hij zag misschien ook meer in export in het buitenland), maar toen hem die vraag gesteld werd zag je hem denken dat hier misschien ook wel mogelijkheden lagen ...

Samenvattend: de Russische ondernemer is gewend om primair naar de overheid te kijken.'

'Nog een voorbeeld van de formele Russische opstelling: tijdens het congres van het Gulfstream Festival op 9 september kreeg ik een andere kleur badge, een ander soort tasje, een andere plek enzovoort, dan de rest van de groep. Ik werd de hele tijd echt heel anders, met meer egards, behandeld omdat ik niet alleen de delegatieleider was maar ook een overheidsfiguur. Dat was zo belangrijk voor de Russen! Zo werden Marjo en ik op de laatste avond ook apart uitgenodigd voor een formeel diner, zónder de rest van de delegatie. Wij hadden toen een uitgebreid diner met muziek en de rest had een buffet met te weinig eten! Gelukkig konden we er na afloop met elkaar wel om lachen.'

De andere kant

'Op menselijk niveau vond ik de mensen enorm warm en hartelijk; de people-to-peoplecontacten waren fantastisch. De projecten van de stedenband lopen al jaren en om te ervaren hoe dit wordt gewaardeerd en wat dit teweegbrengt, was heel bijzonder. Vooral het project Nadjezda, waar de moeders zelf de dagopvang voor hun gehandicapte kinderen verzorgen, heeft veel indruk op mij gemaakt.'

Ten slotte

'Mijn persoonlijke hoogtepunt: de Arctische zwemcompetitie, oftewel het 'ijszwemmen'. De enige Nederlandse deelnemer had gewonnen! Tijdens het slotfeest mocht ik een toespraak houden en de gouden medaille uitreiken aan Fergil uit Diemen op het centrale plein van Moermansk ten overstaan van een groot deel van de bevolking van Moermansk en geprojecteerd op een groot doek! Heel erg spannend maar echt geweldig!'

Samenwerking, vriendschap en respect

Marjo van Dijken

Het Gulfstream Festival was niet enkel een feest der ontmoeting, er werd daarnaast hard gewerkt binnen de programmaonderdelen. Een programma waarvoor we Moermansk een compliment mogen maken. De internationale conferentie kende als woordvoerders de aanwezige burgemeesters uit Noorwegen en IJsland, Russische deelnemers vanuit de Doema en de Federal Assembly; aan mij viel vanuit Groningen de eer te beurt.

Al blijft het schrijven van een speech in een 'vreemde' taal altijd lastig, het onderwerp maakte het me redelijk eenvoudig: 'Internationale samenwerking: Geschiedenis. Uitdagingen. Mogelijkheden.' Aanknopingspunten genoeg, te meer daar wij de enige stedenband met Moermansk zijn waarin ook werkelijk sprake is van people-to-peoplecontacten, de gezamenlijke projecten, de scholieren-uitwisselingen.

Klein probleempje: weinig spreektijd. Sowieso een probleem voor een voormalig politica als ondergetekende, maar zeker extra lastig wanneer het belang juist schuilt in de nuance en je, met goede redenen, weg wilt blijven bij het 'botte' dat toch al vaak als kenmerkend voor de *Dutch Approach* wordt gezien ...

Ik heb benadrukt dat wij, vanuit het verleden, de toekomst van de stedenband zien als een van samenwerking, vriendschap en respect. Zonder die drie elementen zal het niet gaan!

Op het onderdeel vriendschap heb ik benadrukt dat daarin de mogelijkheid ligt om, soms in tegenstelling tot diplomatie, geen onderwerp onbesproken te laten – ook als dat lastig is, maar met een warme handdruk (of kus) afscheid te nemen. In vriendschap!

Echte vriendschap gaat over eerlijkheid en respect, en weten dat verschillen in opvattingen niet haaks hoeven te staan op het voortbestaan van die vriendschap.

Echte vriendschap geeft ruimte voor bewondering van elkaars sterke punten, zonder jaloers te zijn.

Echte vriendschap is je bewust zijn en begripvol voor de zwakte van de ander, zonder te veroordelen.

Voor de toekomst van internationale stedenbanden in het algemeen – en die van ons in het bijzonder – is wederkerigheid een item, maar bovenal de permanente dialoog: ondanks alles wat zou kunnen verdelen toch met elkaar blijven praten, elkaar de rug niet toekeren. En blijven luisteren, ook naar de niet uitgesproken tekst, proberen te horen wat bedoeld wordt. Luisteren met je verstand en gevoel, meer dan met enkel je oren.

Ik heb uitgesproken dat ik ervan overtuigd ben dat uiteindelijk alle mensen op de wereld hetzelfde willen: een betere toekomst om naar uit te zien en aan te werken; een gelukkig, gezond en veilig bestaan te mogen hebben en de bescherming te mogen genieten van de universele rechten van de mens.

Ook mijn zorg heb ik uitgesproken, de zorg over de contradictie tussen steeds meer en snellere middelen van communicatie en het ogenschijnlijk (of werkelijk) steeds oppervlakkiger karakter en effect daarvan. Het in steekwoorden uiten van opvattingen heeft in mijn ogen bitter weinig te maken met een open dialoog – eerder met de mogelijkheid tot simpele verdraaiing van feiten en op niets gebaseerde verkettering. Elkaar niet meer in de ogen zien, de intonatie niet meer horen, emoticons behoeven om duidelijk te maken hoe het zit ... een verarming.

Ik wil dat mensen elkaar aan kunnen raken, juist wanneer de tijden zwaar zijn en men zich eenzaam voelt. Omdat er geen websites bestaan die werkelijk troost kunnen bieden.

Afsluitend: internationale samenwerking is net zo moeilijk als de samenwerking met je burens thuis, met een paar extra complicerende factoren. Maar het blijft de moeite waard! Of zoals ik een Russisch spreekwoord citeerde in mijn bijdrage: Zonder inspanning haal je geen vis uit het meer!

Foto-impressie

'100 jaar Moermansk in Groningen'

Lilian Eeffing, foto's Ulke van der Meer

Aan het honderdjarig bestaan van de stad Moermansk is natuurlijk ook in haar zusterstad Groningen aandacht besteed. Op 26 november 2016 organiseerde de Stedenband in het Treslinghuis te Groningen een middag met sprekers, muziek en Russische catering. De sprekers – Geert Greving (Gasterra), Jeroen Toirkens (fotograaf), Jeanette Bron met leerlingen (Praedinius Gymnasium) en Tony van der Togt (oud-consul-generaal) – hadden veel te vertellen, de muziek klonk prachtig, het eten was voortreffelijk en de zaal zat vol. Kortom: een geslaagde middag!

Burgemeester Peter den Oudsten

Rudy Kapsenberg,
burgemeester Peter den Oudsten,
oud-voorzitter Stedenband Hans Morssink.

De sprekers werden afgewisseld met optredens van het koor Caucasica (Russische, Georgische en Armeense liederen, soms onder begeleiding van lokale muziekinstrumenten).

De Russische catering in de pauze en na afloop werd verzorgd door Ilona Cherepenova.

Spreker Geert Greving (Gasterra).

Voorzitter van de Stedenband Marjo van Dijken, die de middag kundig aan elkaar praatte. Op de achtergrond de launchknop van de vernieuwde website www.groningenmoermansk.nl van de Stedenband, die een kwartiertje later feestelijk door de burgemeester zou worden gelanceerd.

Spreker Tony van der Togt (oud-consul-generaal voor Nederland te Sint-Petersburg, nu werkzaam bij Instituut Clingendael).

In Moermansk is in het kader van het 100-jarig bestaan van de stad onder leiding van Joeri Jerofejev (tv-journalist en voorzitter Stedenband te Moermansk) een [film](#) gemaakt over de overeenkomsten en verschillen tussen Russen en Nederlanders. Op de foto Jeanette Bron, die de film ter plekke voorzag van commentaar.

Kinderen konden onder leiding van bestuurslid Joyce Huisman (niet op de foto) Russische figuurtjes knutselen.

Praedinius Gymnasium: ter lering en vermaak

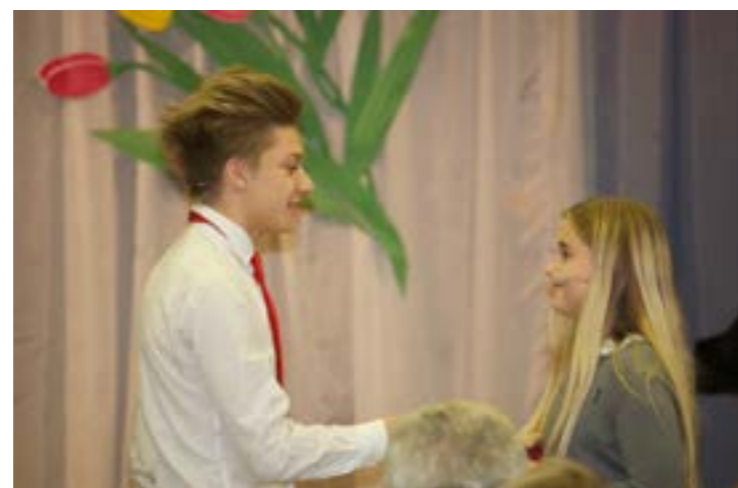
Monique Havenga

Na een succesvolle uitwisseling waarbij de Russische scholieren naar Groningen kwamen was het dit jaar eindelijk weer tijd voor ons om naar Moermansk af te reizen. De voorbereidingen waren grondig. Vanuit de stedenband was er veel contact, sponsorgeld werd binnengesleept en middels een aantal voorlichtingsbijeenkomsten en vooral veel nieuwsbrieven waren we er allemaal zeker van dat we niets aan het toeval zouden overlaten. Talloze formulieren met en zonder stempels werden aan de administratie van Martin toegevoegd ...

Zaterdag 22 november stond de bus al klaar voor het Praedinius en konden we vlot vertrekken. Na prima vluchten met lekker eten kwamen we aan op het vliegveld in Moermansk, waar al snel bleek dat de Russen ons ook erg serieus namen: uit het niets doken er twee mannen op die met strenge blik om mijn paspoort vroegen. Alles in orde natuurlijk.

Enmaal in het hotel genoten we van de rust en vooral het uitslapen en het luxe ontbijt. Om geen tijd verloren te laten gaan werd er al meteen gerepeteerd in de gang van het hotel. We ontmoeten voor het eerst de nieuwe leiding van Gymnasium No. 1 en namen het programma door: als eerste een rondleiding door de stad. Meteen viel op hoe anders alles is: de natuur, de gebouwen (uitsluitend hoogbouw) en de luchtkwaliteit.

Maandag stond in het teken van Murmasji, een stad op een halfuur rijden. Via een rondleiding in een sanatorium (met vitaminedrank en zuurstofschuim (!)) kwamen we in de school waar Claudia al

een aantal jaren een tulpenproject leidt. Daar hebben we alles gezien: een wervende show, de kantine, zelfs de schoolverpleegster.

Dinsdag werden we met een bustour kundig rondgeleid door een echte tourguide. Het enorme monument van de soldaat bleek echt enorm; het Russisch-orthodoxe kerkje was hartverwarmend

in al zijn ingetogen pracht; de slotjes aan het hek waren romantisch.

Toch was het de hoogste tijd om hard aan de slag te gaan: eindelijk betraden we het Gymnasium No. 1. De musicalrepetities begonnen voorzichtig, er waren lessen Russisch en muziek en vooral een quest, of meer een echte break-out. En dat was eng! De man met de bijl zal ons nog lang bij blijven ...

Woensdag atoombrekerdag! De Lenin is dan wel niet meer actief, maar wel erg indrukwekkend. Onze rondleider bleek een oude bekende van Jeanette en kon voor donderdag een bustocht naar het noorderlicht regelen. Daarna terug naar school. Na een masterclass deegsouvenirs maken, het schoolmuseum, een les natuurkunde, een Russische quiz en uiteraard musicalrepetities onder leiding van Carina en Olga snel terug naar het hotel: we treden op in de Jazzclub van het hotel! Het publiek was dolenthousiast, zowel het groepsoptraden als de individuele liedjes van Carina, Anneke, Rosa, Else en Suzanne waren super.

Donderdag was extra feestelijk: Pleun werd 16! De musicalrepetities kwamen onder meer druk, de deadline naderde snel. TV-21 interviewde Larissa Bagina (coördinator Stedenband in Moermansk, red.), Roos en Olga, hoofrolspeler Sascha kende zijn tekst bijna ..., de tolk stortte in. De scholierengroep had gelukkig lekkere lunch gekookt in hun masterclass. Tijd om bij te komen: Larissa had geregeld dat we een repetitie van het marionettentheater konden bijwonen. Twee sneeuwmantjes die de zon vroegen niet meer te schijnen; wat een ontroerend stuk en wat een hoog niveau!

De rest van de middag konden we rondkijken in de School voor de Kunsten. Enthousiast werden we door de school geleid: een matroesjka-workshop, volledige show met diverse optredens, thee met koekjes en meloen. De meloenvoorsnijder sneuvelde jammerlijk, we hadden met hem te doen. Gauw nog langs alle vaklokken: gitaar, zang, dans

en natuurlijk een sprookjes- en tulpen-workshop. Met een warm hart maar bekaaf aten we laat bij de McDonalds, en weer door naar het Noorderlicht. Tja, dat hebben we in die drie uur tijd niet gevonden

De laatste dag brak aan: Larissa nam ons mee naar het Regionaal museum. Het Kola-schiereiland, de oorspronkelijke bewoners en de poolvos en poolhaas, ze wist overal iets over te vertellen. Daarna vlug door naar school: de generale repetitie. Om het spannend te houden werd er geen doorloop gehouden, we zagen de Russische dansers die in werden gevoegd, kostuums werden geperfectioneerd. We hielden onze adem in ... een vlekkeloze voorstelling!!! Iedereen werd bedankt, er werd afscheid genomen.

Onze reis zat erop.

Of nou, niet helemaal: de terugvlucht was spannend. Qua gezondheid maar ook door het overstappen in Moskou.

We hebben het gered, iedereen is weer veilig thuis, tjokvol met waardevolle en dierbare herinneringen.

Zonder Larissa hadden we het niet gered, we konden zo naar de oogarts, het Regionaal museum dat eigenlijk gesloten was en het marionettentheater in. Het avondeten ging ook soepel, dankzij haar. Larissa, ontzettend bedankt, je bent van goud.

Martin, zonder jouw precisie en regel was het ook allemaal niet gelukt, dank! Carina, jij was de schakel voor ons allemaal: tussen leraren en leerlingen, tussen Olga en de acteurs. Jouw deskundigheid heeft onze spelers erdoor geloofdst: dank! En Wouter, wat was er van de musical terecht gekomen zonder jou? Doodkalm maar vastberaden heb je alles naar je hand gezet, ook op de gitaar, dank! En Jeanette, jij bent de Bron van enthousiasme waar we allemaal op teren. Dank jullie hartelijk dat ik mee mocht!

Een einde aan bijna twintig jaar avontuur met Moermansk

Rudy Kapsenberg

Op 1 oktober 1997 trad Joyce Huisman toe tot het bestuur van de stedenband. Nu, negentien jaar later geeft ze per 1 januari 2017 het stokje door aan een opvolg(st)er.

Als je iets organiseert op een middag, moet je ook iets voor kinderen organiseren! Anders kunnen ouders, grootouders of oppassers helemaal niet komen! Joyce Huisman in volle vaart. Het zou niet eerlijk

zijn als je mensen die op kleine kinderen passen, de mogelijkheid ontnemt deel te nemen aan de bijeenkomst '100 jaar Moermansk in Groningen'. Een bijeenkomst georganiseerd op een zaterdagmiddag, midden in de Sinterklaastijd.

Ze zag de bezorgde gezichten van de overige bestuursleden. Hoe krijgen we dat dan weer voor elkaar. 'Maak je maar geen zorgen, ik organiseer dat wel. Ik ga lekker knutselen met de kinderen en je zult geen kind aan ze hebben.' En zo werd er geknutseld en getekend. De kinderen waren zeer tevreden en trots op hun rendieren en eeltjes van klei.

Lang voordat Joyce bestuurslid werd, was ze al actief voor de Stedenband en had ze contact met mensen in Rusland. Haar kinderen zaten op de Vrije School en zo kwam ze in contact met de antroposofische wereld van Rudolf Steiner. Ook in het Rusland van de perestrojka hadden ouders belangstelling voor het stichten van een antroposofische school. Zo groeide haar belangstelling voor Rusland en was het maar een kleine stap voor haar om zich aan te melden als gastgezin voor bezoekers uit Moermansk.

Er zijn er wat langs gekomen bij haar in al die jaren: scholieren die Engelse les volgden op de Internationale School, en ook de schakers die destijds aan het

Kersttoernooi meededen in de Martinihal waren steeds welkom.

Op een gegeven moment kwamen er bij de Stedenband bezorgde telefoontjes binnen van andere gastgezinnen. Hun basketballers uit Moermansk waren zoek, of we wisten waar ze waren. Geen idee natuurlijk en een gevoel van lichte paniek. Je voelt je toch verantwoordelijk voor de gasten uit het verre Rusland. Al gauw bleek dat het adres aan de Radesingel zo populair was dat vrijwel het hele basketbalteam daar bij elkaar kwam. Natuurlijk informeer je als Rus niet je gastgezin waar je blijft. Want de Radesingel van Joyce was vlak bij het centrum, dus één groot feest voor onze sportlieden. Met een kater speelden ze al hun wedstrijden, die ze dan ook stuk voor stuk verloren. Het heeft het imago van de sport binnen de Stedenband geen goed gedaan, maar lol hebben ze wel gehad.

Geheel toevallig kwam Joyce een paar van hen in september dit jaar in Moermansk weer tegen. De jongens waren oudere mannen geworden, maar nog wel even 'ongemanierd' als destijds en met veel wodka en gezang werd het

weerzien met Joyce gevierd. Het door de gemeente Moermansk ter beschikking gestelde buffet lag hoog opgestapeld op hun borden. De overige gasten hadden daardoor het nakijken en gingen met een hongerig gevoel naar bed. Maar wat geeft het, als je maar lol hebt.

Met Russen maak je altijd wat mee en Joyce kan daar smakelijk over vertellen. Gelukkig waren de ervaringen met de basketballers een uitzondering en het heeft haar er nooit van weerhouden om zich te blijven inzetten voor de contacten met deze mensen.

Symposium minderheidstalen

Een conferentie in Moermansk, de stad van de zwarte dagen

Tjeerd de Graaf

Toen in Groningen het honderd-jarig bestaan van de stad Moermansk werd gevierd, vond daar op 25 en 26 november 2016 een conferentie plaats, die we in samenwerking met enige collega's organiseerden over de positie van de kleine volkeren in het noorden van Rusland en hun cultuur en taal. Deze bijeenkomst was een initiatief van het [Mercator Centrum](#) van de Fryske Akademy en het [Centrum voor Russische Studies](#) van de RuG in samenwerking met de lokale universiteit ([Murmansk Arctic State University](#)).

Het was een bijzonder ervaring Moermansk in deze tijd van het jaar te bezoeken. Na een kort verblijf in St. Petersburg (de stad van de witte nachten),

Ook voor het bestuur was ze altijd degene die moederde. Als er iemand jarig was, kreeg die een bloemetje en een cadeautje. Ook als iemand ziek werd, direct aandacht. Als iemand afscheid nam, kwam er een etentje en een toespraak. Het is dan even slikken als iemand dan plotseling zegt: er is ook iets anders dan de Stedenband. Ik heb ook nog kleinkinderen!

Joyce we zullen je missen, maar we houden contact!

kwam ik daar op 24 november tegen de middag aan. Het was toen net licht en na een tocht door de besneeuwde toendra bereikten we de stad. Daar viel rond 3 uur de duisternis in en de volgende dag werd het pas tegen 11 uur weer wat licht. We kregen de zon niet te zien en de temperatuur was toen -18 graden, echt winter!

Eén van de redenen om deze bijeenkomst te beleggen was het feit dat ik als bestuurslid van de [Foundation for Endangered Languages](#) als taak heb regionale werkgroepen te organiseren die zich bezighouden met de doelstelling van deze vereniging: het bestuderen van de processen die ertoe leiden dat bij kleine volkeren er steeds minder sprekers

zijn van hun bedreigde talen en dat vele van die talen zullen verdwijnen. Van de ongeveer 6.000 talen in de wereld zal meer dan de helft aan het eind van deze eeuw niet meer gesproken worden. In de buurt van Moermansk betreft dat de taal van de Saami (ook wel Lappen genoemd).

Het programma van de conferentie had als titel: *Documentation, Standardization, and Teaching of Endangered Languages in Northern Eurasia*. Dit onderwerp houdt ook verband met het werk van Nederlandse instituten waar het Fries en het Gronings worden bestudeerd (afdelingen Fries en Gronings van de RuG, Mercator Centrum van de Fryske Akademy). Informatie over deze processen van taalverlies kan verder worden gevonden in een speciale atlas op het internet, die door UNESCO wordt bijgehouden, de [UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger](#). Tijdens de conferentie, waaraan werd deelgenomen door vertegenwoordigers van onderzoeksgroepen uit Rusland, Duitsland, Engeland en Nederland, werd aandacht geschonken aan de positie van de Saami-taal die enige varianten kent in Noorwegen, Zweden, Finland en het noorden van de Russische Federatie. Er werd gesproken over een aantal onderwerpen die te maken hebben met taalverlies, meertaligheid, documentatie van talen en meertalig onderwijs.

Op de tweede conferentiedag maakten we een excursie naar de plaats Lovozero, ongeveer 140 km ten oosten van Moermansk, die we bereikten na een bustocht over de witte toendra. Daar hadden we een ontmoeting in het Centrum voor de Noordelijke Volkeren met vertegenwoordigers van de Saami en de Izhva-Komi-gemeenschap. Zij vertelden ons over hun leefwijze en de problemen bij het behouden blijven van hun taal en cultuur. Het lokale museum leverde daarover ook veel interessante informatie. Op een [speciale website](#) wordt een fotoverslag gepresenteerd van onze bijeenkomsten in het noorden van Rusland.

Tijdens de bijeenkomsten werden er verdere contacten gelegd voor een mogelijke wetenschappelijke samenwerking met de Universiteit van Groningen en het Mercator Centrum van de Fryske Akademy, waarbij in de toekomst door middel van uitwisseling van publicaties, nieuwe ontmoetingen, mogelijke stages en studieverblijven aandacht wordt geschonken aan problemen van meertaligheid, taalonderwijs en andere onderwerpen. Een concreet resultaat van de reeds bestaande samenwerking wordt gevormd door een [speciaal Mercator Dossier](#) over het onderwijs in de talen van de Nenets, Khanty en Selkup in het gebied Jamal van de Russische Federatie.

Opening van de conferentie

Bijeenkomst met Saami en Komi in Lovozero

Stichting Stedenband Groningen-Moermansk

Bezoekadres | op afspraak

Harm Buitenplein 1

9723 ZR Groningen

Tel. 050 367 6168

stedenband.moermansk@groningen.nl

Wilt u deze nieuwsbrief niet meer ontvangen? Stuur dan een mailtje naar stedenband.moermansk@groningen.nl

Wilt u donateur worden om onze projecten te steunen?

U kunt uw bijdrage storten op IBAN-nummer NL 29 INGB 0002 0399 49

Voor verdere info zie onze vernieuwde website www.groningenmoermansk.nl